

ILEX VERTICILLATA 'OOSTERWIJK'

De tweehuizige *Ilex verticillata* is een kleine boom of hoge struik, die voorkomt in vochtige bossen en moerassen in oostelijk Noord-Amerika. In Europa blijft deze soort een uitlopers vormende struik met een maximale hoogte van 3.5 meter. Vaak wordt de plant niet hoger dan 2 meter. *Ilex verticillata* is een bladverliezende hulst met helder groene, omgekeerd eivormige of elliptische, puntig toelopende bladeren, die aan de onderzijde zijn behaard. De bessen zitten in korte, compacte trosjes en ze blijven aan de tak nog lang nadat het blad is gevallen. Ze zijn rood en 4-5 mm in diameter. De kleur van het blad in de herfst is geel. Na de eerste nachtvorsten kleurt het blad zwartbruin.

In de Verenigde Staten zijn ook cultivars bekend met gele en oranje bessen. Ook in Nederland is al van omstreeks 1930 een onbenaamde, zuiver geelvruchtige vorm bekend. Sinds enige jaren bestaat hiervoor meer interesse en er wordt getracht deze kloon op grotere schaal in cultuur te nemen, zeker nu er voor deze vorm een goede bestuiver is gevonden.

In Nederland wordt al vele tientallen jaren *Ilex verticillata* met rode bessen gekweekt. Waarschijnlijk werd deze roodvruchtige soort ongeveer 60 jaar geleden voor het eerst op de markt gebracht. Al in de jaren veertig kweekte de firma D. van Wilgen te Boskoop op bescheiden schaal *Ilex verticillata* voor de snij. Waar de door deze firma gekweekte selectie met grote, stevige vruchten vandaan kwam is niet meer na te gaan. Omstreeks 1950 kreeg de Boskoopse firma P. Oosterwijk 10 planten om in te leggen als moerplant. Deze firma had hiermee veel succes en heeft er later - toen vermeerdering door stekken mogelijk bleek - veel plantgoed van verkocht. Hierdoor wordt er al jaren gesproken over de "soort" van Oosterwijk. Daar dit begrip al vrij veel in Boskoop was ingeburgerd, werd in 1984 deze selectie - op voorstel van H.J. van de Laar - *Ilex verticillata* 'Oosterwijk' genoemd. Een beschrijving en formele publikatie van deze naam ontbreken tot op heden nog, vandaar dit artikel.

Thans wordt deze grootvruchtige selectie massaal gekweekt om hiervan takken met bes te snijden en deze te verhandelen. Een aantal kwekers, vooral in Boskoop en Aalsmeer, heeft deze hulst voor dit doel in grote aantallen aangeplant.

De cultivar 'Oosterwijk' is een zeer krachtig groeiende struik die veel opslag vormt. De plant is vooral aantrekkelijk door zijn lange takken vol met helder rode bessen, die een diameter van 8-9 mm hebben. Nagenoeg al het nu voor "bestakken" gekweekte materiaal behoort tot deze vrouwelijke cultivar. Als bestuiver voor deze cultivar worden mannelijke struiken bijgeplant, waarin niet is geselecteerd.

De met bessen bezette takken worden vanaf half oktober tot Kerstmis verhandeld. De laatste jaren blijkt er zelfs nog enige tijd na Kerstmis afzet te zijn voor deze beshulst. De takken worden dan in de koelcel bewaard. Ongeveer 90% van de takken wordt echter tegen Kerstmis op de markt gebracht, meestal vanaf 10 december op de kerstveilingen in Aalsmeer en Boskoop. Ook wordt onder andere direct aan de groothandel geleverd. Export loopt veelal over de veiling in Aalsmeer. De geëxporteerde partijen zijn (nog) tamelijk klein. Een gedeelte van het materiaal gaat naar Frankrijk, Italië en Zweden en in geringere hoeveelheden naar de Verenigde Staten. De meeste takken worden rechtstreeks geleverd aan bloemisten in de Bondsrepubliek. Er is geen export naar Engeland, hoewel de verkoop van takken van de zeer hoog gewaardeerde *Ilex verticillata* 'Oosterwijk' er zeker mogelijkheden biedt.

¹⁾ Royal Botanic Gardens Kew, Richmond, Surrey, England. Vertaling: dr. D.O. Wijnands.

Voor nadere gegevens omtrent vermeerdering, teelt, vruchtzetting, oogst, afzet, opbrengst, gewasbescherming enzovoort, wordt verwezen naar de brochure "De teelt van besheesters" door ing. A.J. van den Berg, Bloementeeltnformatie, Nr. 31, december 1987, uitgegeven door het Consu-
lentschap in Algemene Dienst voor de Bloemisterij e.a. te Aalsmeer (prijs f 15,—).

Acknowledgement

Grateful thanks to the Holly Society of America who provided the funds for my study visit on *Ilex* to Belgium and Holland in August 1985.

Lonicera × *heckrottii*